

Svar på remiss Energikommissionens betänkande kraftsamling för framtidens energi

Sollefteå kommun är inbjuden att svara på remissen tillsammans med ytterligare 168 remissinstanser varav 31 är kommuner.

Energikommissionen överlämnade 2017-01-09 sitt betänkande, Kraftsamling för framtidens energi, till regeringen. Det innehåller 12 förslag och 30 bedömningar, och baseras på den ramöverenskommelse om energipolitiken som slöts mellan fem partier (S, M, MP, C och KD) den 10 juni 2016.

Enligt regeringen har Sverige nu goda förutsättningar för att leda omställningen av energisystemet och att förverkliga de ambitiösa målsättningarna i klimatavtalet från Paris.

Framtidens energiförsörjning kräver nya lösningar som ger en trygg, marknadskraftig och klimatanpassad tillgång till el.

Energikommissionens betänkande är mycket omfattande. Kommunen väljer att lämna synpunkter, med särskild tonvikt på den framtida försörjningen med el. Synpunkterna lämnas främst ur perspektiven

- Krisberedskap
- Vattenkraft
- Vindbruk

med fokus på betänkandets mål och bedömningar.

Kommunens synpunkter - på Målen (sid 16)

- I betänkandet framkommer två mål samt Miljörådsberednings tidigare förslag om växthusgaser. Kommunen finner det svårt att förhålla sig till respektive mål eller ha en direkt uppfattning ifall målen är relevanta.
- Målen måste kompletteras med en enkel och beskrivande del för att tydliggöras. Kommunens tolkning är att formuleringarna är bra men att det inte behövs så stora förändringar egentligen för att uppnå målen.

Kommunen tror också att klimatförändringar kommer att framtvunga en utveckling än snabbare än de uppställda målen.

- **Netto nollutsläpp av växthusgaser till 2045.** Kommunen har via faktasök utanför betänkandet förstått att Sverige släpper ut totalt motsvarande 53 miljoner ton koldioxid. Skog och annan mark binder årligen motsvarande 50 miljoner ton koldioxid.

Om så är fallet tolkar kommunen målet som att vi ska minska våra koldioxidutsläpp endast med 6 %. De enskilda största utsläppen är relaterad till transportsektorn och gruv- och stålindustrin. Kommunen har noterat att LKAB och SSAB bedriver egna utvecklingsprojekt som syftar till noll utsläpp av koldioxid, alltså väsentligt högre ställda mål. Om kommunen tolkar målet rätt om minskning av endast 6 % till 2045 tros transportsektorn nå detta endast med bränslesnålare bilar och större inblandning av biodrivmedel i bensin och diesel. Kommunen tror inte att detta mål kommer tvinga fram elbilar eller andra nya lösningar.

- **100 % förnyelsebar elproduktion till 2040** Kommunen tolkar målet som att kärnkraften ska avvecklas till 2040. Kommunen tolkar målet som att det trots detta innehåller en skrivelse om att 2040 inte är stoppgräns för kärnkraften. Oberoende målet tror kommunen att kärnkraften kommer att vara utkonkurrerad i Sverige till 2040 av förnyelsebar el med den pågående tekniska och ekonomiska utvecklingen. Kommunen tror att det är teknikteknikutvecklingen och målet om 100 procent förnybar el med tillhörande reformer som gör att energisystemet ställs om snarare än den typ av teoretiskt stopp för kärnkraft som tidigare prövats. Kraftigt fallande priser för förnybar el, digitalisering av elnätet, hem och arbetsplatser, allt bättre och billigare batterier för lagring av el med mera bidrar till en allt snabbare omställning.
- **50 % effektivare energianvändning 2030 jämfört med 2005.** Kommunen förstår ej helt varför målet är formulerat utifrån år 2005. Målet ska mätas utifrån BNP bruttonationalprodukten och energitillförsel. Vid en oförändrad energitillförsel kommer en årlig BNP- tillväxt om 1,7 % innebära att målet uppfylls. 1,7 % BNP tillväxt är i linje med historisk tillväxt och en energitillförsel som ej ökar.

Det är positivt att ett nytt program för energieffektivisering i industrin ska införas liksom att så kallade vita certifikat som ger energimarknaden ansvaret att hjälpa konsumenterna med energieffektivisering ska utredas.

Kommunens synpunkter – framtidens energi och krisberedskap

Betänkandet anger (bl.a. sid 16) att Sverige ska ha ett robust elsystem med en hög leveranssäkerhet, en låg miljöpåverkan och el till konkurrenskraftiga priser. Det skapar långsiktighet och tydlighet för markandens aktörer och bidrar till nya jobb och investeringar i Sverige.

Betänkandet anger vidare (sid 264) En trygg elförsörjning. Försörjningstrygghet innebär att elsystemet förmår att tillhandahålla en trygg och tillräcklig leverans av el till alla användare under årets alla timmar....En god tillgång på effekt är en förutsättning för en säker försörjning med elenergi.

- Kommunen anser att skrivningen en *trygg elförsörjning* bör vidareutvecklas så att elförsörjningens betydelse för samhällsviktig verksamhet framgår inför fortsatt arbete med beslut för framtidens energi.

Samhällets krisberedskap syftar främst till att skydda befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet samt förmåga att upprätthålla grundläggande värden såsom demokrati, rättssäkerhet och mänskliga rättigheter. Samtliga krishanteringsmekanismer ska vara utformade så att både korta och långsiktiga negativa konsekvenser på energimarknaden minimeras.

Kommunen har genom deltagande i Styrel, en planeringsprocess under vilken länsstyrelsen, kommunen och elnätsföretag samarbetat för att ta fram underlag för att kunna prioritera samhällsviktiga elanvändare vid en manuell förbrukningsfrånkoppling (MFK). Syftet med styrelplaneringen är att lindra samhällskonsekvenserna som uppstår om MFK behöver tillgripas vid en elleffektbrist.

Kommunens synpunkter - Vattenkraft

- I Energikommissionens betänkande konstateras att vattenkraften spelar en central roll för Sveriges förnybara elförsörjning och att en fortsatt hög produktion av vattenkraft är viktig del i arbetet med att uppnå en ökad andel el från förnybara energikällor.

För vattenkraften gäller bland annat att

- Sverige ska leva upp till EU-rätten och dess krav på vattenverksamheter.
- Reglerna för omprövning av vattenverksamheter bör förenklas så långt som möjligt med hänsyn till behovet av att säkerställa en hållbar utveckling där våra vattenresurser inte kan betraktas som vilken resurs som helst
- Vattenkraften ska finansiera de kostnader som gör att Sverige lever upp till kraven på vattenverksamheter enligt EU-rätten och dess krav.
- Vattenkraftsbranschen fullt ut finansiera de kostnader, för till exempel omprövning av verksamheter, som gör att Sverige lever upp till EU-rätten och dess krav på vattenverksamheter. Arbetet ska utgå ifrån den partsdiskuterade fondlösningen som Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten har haft i uppdrag att analysera.

Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram en rapport (2014:14) vilken anger ett begränsande planeringsmål för miljöförbättrande åtgärder i vattenkraftverk på nationell nivå innebärande att högst 2,3 % av vattenkraftens nuvarande årsproduktion under ett normalår, motsvarande 1,5 TWh, får tas i anspråk.

- Med rapporten som en del i underlaget har vattenkraftbranschen tagit initiativet till att skapa en finansiell lösning för de miljöåtgärder som vid en omprövning av miljötillstånd kan bli aktuella. Sollefteå kommun ser positivt på arbetet i egenskap av kraftverksägare och deltar i detta arbete.
- Utredningen innehåller också förslag om att fastighetsskatten på vattenkraft ska sänkas till samma nivå som för de flesta övriga elproduktionsanläggningar, det vill säga 0,5 %. Skatten ska sänkas stegvis under en fyraårsperiod med start 2017 vilket kommunen i egenskap av kraftverksägare ser som positivt med tanke på eventuella kommande kostnader för miljöförbättrandeåtgärder.

Kommunens synpunkter - Vindkraft

Produktionen av vindkraft ökar. År 2015 producerade vindkraften 16,6 TWh motsvarande 11 % av den totala elproduktionen. Energimyndigheten bedömer i sin senaste korttidsprognos att vindkraften med sina nuvarande styrmedel kommer att fortsätta öka med omkring 1 TWh per år.

Vindkraften liksom alla variabla energikällor ställer nya krav på elsystemet.

Enligt Svenska Kraftnät riskerar omställningen av elproduktionen med en ökad andel variabel elproduktion och en minskad andel planerbar elproduktion att leda till försämrad leveranssäkerhet i elsystemet om inte åtgärder vidtas.

Utveckling av det framtida elsystemet kommer också att ställa högre krav på samverkan inte bara mellan olika kraftslag utan också mellan olika energibärare.

- Kommunen anser att det är positivt att stödet till förnybar el förstärks och förlängs. Riksdagen har redan tidigare på förslag från regeringen beslutat höja elcertifikaten med 5 TWh till 2020. Nu förlängs elcertifikatssystemet med ytterligare 18 TWh mellan 2020 och 2030.
- Det finns ett behov av att regeringen vidarebehandlar frågor om elcertifikat, tillståndprocess med mera för att få en långsiktig hållbar lösning.
- Förhoppningsvis ses dessa frågor i av regeringen aviserade propositioner samt i den Lagrådsremiss, som efter betänkandet, regeringen lämnat till lagrådet om förändringar i regelverket som styr elcertifikatmarknaden. Det är av vikt att obalanser i systemet ska kunna korrigeras snabbare exempelvis om elanvändningen förändras.
- Kommunen oroar sig för att den pågående utbyggnaden av vindkraft i och med Energimyndighetens förslag till så kallad kvotkurva för elcertifikatsystemet 2020-2030 riskerar att senarelägga eller helt stoppa redan tillståndsgivna vindkraftprojekt för att minska risken för överproduktion. Vindkraftprojekten utvecklas under en lång tid om 5-10 år men tillstånden är bara giltiga i 5 år. De tillståndsgivna projekten där redan stora inledande kostnader tagits behöver byggas innan tillstånden löper ut. Det behövs också kvotjusteringar under året för att hålla balans mellan utbud och efterfrågan.

Kommunen anser att det behöver finnas stabila förutsättningar under hela perioder för att underlätta allas planering.

Även EU-kommissionen har nya krav på jämn utbyggnad av förnybar energi, dock offentliggjordes de efter betänkandets färdigställande.

Övrigt Kommunen ser sig som en kraftfull kommun med anledning av att en stor andel förnybar elproduktion sker inom kommunens geografiska yta.

Inom Sollefteå kommunen återfinns 16 större kraftverk, byggda 1944-1970 . De svarar för ca 15 % av all vattenkraftsbaserad elproduktion i landet. Kommunen är därmed den tredje största producenten av vattenbaserad elproduktion i landet.

Inom Sollefteå kommun återfinns totalt 99 vindkraftverk och det pågår ett flertal större vindkraftsetableringar. I kommunen finns cirka 300 MW installerad effekt av landets 5 840 MW installerad effekt i vindkraft. Vindkraftverk finns idag i 176 av Sveriges 290 kommuner.